

Utredning om en regional närtågsdepå

Kommunstyrelsen 05.05.2025 § 150

621/00.04.00/2024

Beredare	Kommunutvecklingsdirektör Anna-Kaisa Kauppinen Kommundirektör Virpi Sailas fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar anteckna den bifogade utredningen om en regional närtågsdepå för kännedom.
Behandling	Juhani Bäckström från WSP presenterade ärendet vid sammanträdet och lämnade sammanträdet efter denna paragraf kl. 17.58. Kommunutvecklingsdirektör Anna-Kaisa Kauppinen och chef för kommunalteknik Toni Keski-Lusa var också närvarande under behandlingen av denna paragraf. Den omfattande diskussionen om ärendet antecknades för kännedom.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.
Redogörelse	Utgångspunkten för depåprojektet är det MBT-avtal för åren 2024–2031 som ingåtts mellan kommunerna i Helsingforsregionen och staten. Enligt avtalet ska regionens kommuner och HRT i samarbete med Trafikledsverket avgöra placeringen av nödvändiga nya närtågsdepåer längs Kustbanan, Ringbanan och Stambanan. Kyrksläotts kommunfullmäktige godkände vid sitt sammanträde 18.11.2024 § 88 det regionala avtalet för markanvändning, boende och trafik (MBT). I MBT-avtalet har det fastställts att Esbo stad och Kyrksläotts kommun utarbetar en utredning om alternativa platser för depåer för närtågstrafiken på Kustbanan. Båda kommunerna inleder planläggning av en depå för närtågstrafiken på sina egna områden senast under 2025. Målet är att planerna som möjliggör byggandet av depån framskrider så att man före utgången av år 2027 på basis av trafikmässig granskning, funktionalitet och kostnadsberäkningar kan besluta var depån byggs. Planeringen av depåer för närtågstrafiken får knappt 3 milj. euro (30 % av planeringskostnaderna) av det statsbidrag Traficom beviljat enligt det tidigare MBT-avtalet. Kyrksläotts kommun och Esbo stad inledde ett utredningsarbete som syftar till att analysera planerna och utredningarna för eventuella närtågsdepåer vid Kustbanan och utifrån dem depåernas genomförbarhet. I utredningen har man bedömt inverknings av depåer ur olika perspektiv: stadsutveckling, miljö, tågtrafik, kostnader, tillhörande projekt. Det omfattande utgångsmaterialet till utredningen beskrivs i bilaga 1. Esbo stadsstyrelse beslutade 15.10.2024 § 250 inleda detaljplaneringen som möjliggör närtågsdepå i Snäckskogens område och konstaterade att läget för och planeringen av närtågsdepån bestäms senare på basis av resultaten av det detaljplanearbete och andra utredningar som görs i Esbo

och Kyrkslätt och/eller av Esbo och Kyrksläotts fullmäktige. Vid behov kan beredningen i Esbo påbörjas på andra ställen.

Kyrksläotts kommunfullmäktige fattar under år 2025 beslut om var i Kyrkslätt planläggningen inleds för en eventuell depå. Det slutliga beslutet om depåns placering är avsett att fattas under år 2027.

Beslutshistoria

Kommunstyrelsen 18.12.2023 § 452

Beredare	Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar att 1 den tar ärendet till behandling från tilläggslistan. 2 Esbo stad i samarbete med Kyrksläotts kommun inleder de behövliga fortsatta utredningarna för att möjliggöra och säkerställa genomförandet av en regional närtågsdepå samt för att bereda den planläggning som depån förutsätter. Utöver de i landskapsplanen anvisade placeringsalternativen i närheten av gränsen mellan Kyrkslätt och Esbo (Mankby, Bobäck) utreder Esbo och Kyrkslätt alternativen för genomförandet samt planläggningens förutsättningar för en underjordisk depå i Näckskogen i Esbo och en depå ovan jorden i Getberget i Kyrkslätt. Esbo stad och Kyrksläotts kommun förbinder sig tillsammans till att inleda planförberedelserna på sina områden under år 2024.
Behandling	Detta ärende behandlas som föredragningslistans första egentliga ärende, efter paragraf 435. Ledamot Matti Kaurila anmälde jäv och lämnade sammanträdet under tiden för behandlingen av och beslutsfattandet i denna paragraf. Ersättare Kim Åström närvarade vid sammanträdet under denna paragraf kl. 16.40–17.39. I vice ordförande Piia Aallonharja och ersättare Sanni Jäppinen anlände till sammanträdet i början av behandlingen av denna paragraf kl. 16.40. Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen presenterade ärendet vid sammanträdet. Ordföranden förklarade diskussionen avslutad och konstaterade att ledamot Saara Huhmarniemi hade gett följande ändrings- och anvisningsförslag under diskussionen: Saara Huhmarniemis ändringsförslag: Paragrafens andra punkt: "Esbo stad i samarbete med Kyrksläotts kommun inleder de behövliga fortsatta utredningarna för att möjliggöra och säkerställa genomförandet av en regional närtågsdepå samt för att bereda

den planläggning som depån förutsätter.” ändras till ”Kyrksläotts kommun för sin del och i samarbete med Esbo stad inleder de behövliga fortsatta utredningarna för att möjliggöra och säkerställa genomförandet av en regional närtågsdepå samt för att bereda den planläggning som depån förutsätter.”

Ändringsförslaget understöddes av Sanni Jäppinen och Kati Kaihlaranta.

Ändringsförslaget godkändes enhälligt efter att ordföranden hört sig för om det.

Saara Huhmarniemis anvisningsförslag:

Punkt 3. Ge följande anvisning för den fortsatta beredningen: Under beredningen utreder man de olika depåalternativens planläggningsmässiga förutsättningar och konsekvenser för miljön, boendet och den kommande utveckling på områdena mot vilka verkningar av depån riktar sig direkt eller indirekt. För bedömningen av de planläggningsmässiga förutsättningarna begär man ett utlåtande av Landskapsförbundet. I bedömningen utreds också de olika alternativets buller- och vibrationsverkningar. Av utredningen ska framgå de olika alternativens livscykelkostnader i helhet inklusive användnings- och servicekostnaderna. I beräkningen ska dessutom utöver den egentliga depån också kostnaderna för den infrastruktur som behövs i de olika alternativen beaktas. Utredningen och de olika delarna ska utarbetas på ett oberoende sätt och av sakkunniginstanser som är insatta i olika ämnesområden. Beredningen av ärendet är öppen.

Anvisningsförslaget understöddes av Sanni Jäppinen.

Anvisningsförslaget godkändes inte enhälligt, så ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken.

Ordföranden föreslog att omröstningen förrättas så att de som understöder utgångsförslaget utan anvisning röstar ”ja” och de som understöder godkännande av anvisningsförslaget röstar ”nej”.

Omröstningspropositionen godkändes.

Vid omröstningen gavs 9 ja-röster och 4 nej-röster.

Utgångsförslaget utan anvisning fick fler röster och vann.

Ja-röster: Antti Kilappa, Anneli Granström, Ulf Kjerin, Timo Haapaniemi, Piia Aallonharja, Kim Åström, Kim Männikkö, Ari Harinen och Anna Sahiluoma.

Nej-röster: Saara Huhmarniemi, Anna Aintila, Sanni Jäppinen och Kati Kaihlaranta.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade att

1
den tar ärendet till behandling

2
Kyrksläotts kommun för sin del och i samarbete med Esbo stad inleder de behövliga fortsatta utredningarna för att möjliggöra och säkerställa genomförandet av en regional närtågsdepå samt för att bereda den

planläggning som depån förutsätter. Utöver de i landskapsplanen anvisade placeringsalternativen i närheten av gränsen mellan Kyrkslätt och Esbo (Mankby, Bobäck) utreder Esbo och Kyrkslätt alternativen för genomförandet samt planläggningens förutsättningar för en underjordisk depå i Näckskogen i Esbo och en depå ovan jorden i Getberget i Kyrkslätt. Esbo stad och Kyrkslätts kommun förbinder sig tillsammans till att inleda planförberedelserna på sina områden under år 2024

För kännedom

Esbo stad

Redogörelse

Bakgrund

Passagerarmängderna inom HRT:s närtågstrafik ökade kraftigt innan coronapandemin. Pandemin fördröjde HRT:s materielupphandlingar, men utvecklingen av närtågstrafiken förutsätter säkerhet om en ny depå eftersom tidslinjen för genomförandet av en depå är lång.

Trafikledsverket utarbetade år 2020 en utredning i vilken det konstaterades att det behövs tre nya depåer på Helsingfors olika banriktningar: två underhållsdepåer och en förvaringsdepå. Lämpliga depåplaceringar undersöktes och man kom fram till att genomförandet ska inledas antingen från Kustbanans depå eller Petas depå.

I den av Pääkaupunkiseudun junakalusto Oy (JKOY) utarbetade fortsatta utredningen som färdigställdes i januari 2023 konstaterades att det för Helsingfors närtågstrafik behövs 1-3 nya depåer. Dessutom konstaterades att JKOY ska säkerställa att underunderhålls- och förvaringsverksamheten fortsätter i Ilmala. I utredningen bedömdes att längs Kustbanan skulle en ny depå i första hand ligga i närheten av Köklax trafikplats som är den västra ändhållplatsen för Esbos framtida stadsbana. I andra hand skulle det vara till fördel om depån skulle ligga så nära Kyrkslätt som möjligt, eftersom depån då också skulle betjäna HRT:s närtågstrafik till Kyrkslätt och Sjundeå så bra som möjligt.

I MBT-avtalet 2019 har man kommit överens om utgångspunkterna för närtågsdepån. I avtalet står att "Kommunerna och HRT i samarbete med Trafikledsverket avgör placeringen av de nya depåerna som behövs för närtågstrafiken i kustbanans, ringbanans och huvudbanans riktning och utarbetar en tidtabell som beaktar behovet att upphandla nya tåg för de utredningar som behövs och för genomförandet. Kommunerna utarbetar i samarbete med Trafikledsverket de behövliga planerna för genomförandet av depåerna samt avgör ägarstrukturen gällande depån och vem som genomför, planerar och bygger depån. De kommuner i vilka depåerna placeras, uppgör de planer som markanvändnings- och bygglagen kräver."

Man har kommit överens om att det är Pääkaupunkiseudun junakalustoyhtiö Oy som är den instans som genomför närtågsdepån.

Staten har dessutom förutsatt beslut om placeringsplatsen för Kustbanans depå före utgången av år 2023 som villkor för statens satsning i Esbos stadsbana.

Landskapsplanesituation

I Nylandsplanen 2050 har det med beteckning för depå för tung spårtrafik anvisats områden för depåer som är väsentliga med tanke på funktionen och utvecklingen av spårtrafiken i landskapet och hela landet.

Beteckningarna möjliggör byggande av depån men avgör inte den slutgiltiga placeringen av depån. Anpassning efter landskapsplanen ska säkerställas med utredningar på generalplanenivå.

Det exakta läget och omfattningen för depån som anvisas med objektsbeteckning fastställs i den mer detaljerade planeringen i samarbete med kommunerna och intressentgrupperna på så sätt att området utgör en funktionellt enhetlig helhet och att området är tillräckligt för att trygga depåns förutsättningar för verksamhet och utveckling. Planeringen ska genomföras så att bullerolägenheter och övriga miljöolägenheter som verksamheten förorsakar är så små som möjligt.

Alternativa placeringar som lyfts fram i tidigare utredningar

Depå ovan jord i Mankby

Man har i tidigare utredningar undersökt de storleksmässiga och tekniska förutsättningar för genomförandet av en depå som skulle placeras i Mankby mellan Ring III och kustbanan. Området som planerats som depåområde ligger främst i Esbo, men delvis också i Kyrkslätt.

Användningen av området begränsas av områdets landskaps- och kulturmiljövärden samt av närheten till bosättningen.

Området har i den gällande generalplanen (EEYK) anvisats som jord- och skogsbruksdominerat område (M). Placering av en depå på området skulle förutsätta beaktande av Esbos generalplan 2060 som bereds för tillfället samt av detaljplaneläggningen.

Området är i privat markägo.

Den preliminära kostnadsberäkningen uppgår till 145 miljoner €.

Depå ovan jord i Bobäck

Området placeras norr om tätorten Masaby i byn Bobäck, i området mellan kustbanan och Ring III. Förutsättningar för en depå som placeras i Bobäck har i fråga om storleken och den tekniska genomförbarheten preliminärt utretts i tidigare utredningar.

I Kyrksläatts generalplan 2020 är området i fråga jord- och skogsbruksdominerat område (M). Området hör till helheten av den landskapsmässigt betydande kulturmiljön. Ingen plats har anvisats för depån i Utvecklingsbild för Masaby och Bobäck 2040 - En stad nära naturen, som godkänts i kommunfullmäktige år 2016. Utvecklingsbilden har varit viljetillståndet i de delgeneralplaner som ska göras upp för områdena.

Placerandet av depån i Bobäck förutsätter uppgörande av en möjliggörande delgeneralplan innan detaljplaneläggningen. Bobäcks delgeneralplan är i väntekorgen för Kyrksläatts planläggningsprogram 2023–2027 (beslut om tidpunkt för inledande av planläggningen saknas).

Området är i privat markägo.

Den preliminära kostnadsberäkningen uppgår till 161 miljoner €.

Depå ovan jord i Getberg

Det i utredningen föreslagna depåområdet i Getberg skulle placeras på område för företagsverksamhet (PT) enligt Kyrksläatts generalplan 2020 vid kustbanan, norr om Västerleden och i närheten av kommungränsen till

Sjundeå. Förutsättningar för en depå i Getberg har i fråga om storleken och den tekniska genomförbarheten preliminärt utretts i tidigare utredningar.

Det eventuella läget för depå i Getberg klart väster om Kyrkslätt är enligt den ovan nämnda utredningen inte trafikmässigt fördelaktigt. Till Kyrkslätt hamnar 1/3 av närtågstrafiken längs kustbanan och till Köklax hamnar 2/3, varvid lösningen producerar en beräknad tilläggskostnad på cirka 0,5 milj. € per år för opereringen jämfört med en depå nära Köklax.

Enligt tidigare utredningar bedöms ett tilläggsspår vara nödvändigt mellan Kyrkslätt och en depå väster om kommunen. Man ska vara beredd på ett förbindelsespår också mellan Kyrkslätt och Köklax, men behovet ska utvärderas på nytt i en situation med ESA-banan. Den preliminära kostnadsberäkningen för depån är 254 milj. €, och i summan ingår i sin helhet kostnaden för ett förbindelsespår Köklax – Getberg.

Getbergs depå ligger i generalplanen på område för företagsverksamhet. I Kyrksläatts planlägningsprogram 2023–2027 har man planerat att delgeneralplanen för Pickalaviken och Getberg görs upp för områdena i fråga. Projektet har placerats i väntekorgen. Genomförandet av projektet förutsätter sannolikt delgeneralplan.

Ingen plats har anvisats för depån i Utvecklingsbild för kommuncentrum 2040 – En Urban by, som godkänts i kommunfullmäktige år 2016. Utvecklingsbilden är viljetillståndet i de delgeneralplaner som ska göras upp för områdena. Den övergripande utvecklingen av området förutsätter åtgärder bland annat för ordnande av trafiken, genomförande av kommunaltekniken, säkerställande av de landskapsmässiga grönförbindelserna och för uppdaterande av naturutredningen.

Området är delvis privatägt och delvis kommunägt.

Näckskogens underjordiska depå

En depå i berg möjliggör en förbindelse till såväl Kustbanan som i framtiden mot ESA-banan samtidigt som den ställer färre begränsningar än en ovan jord belägen depå. Den tekniska genomförbarheten av depån och dess läge med tanke på kulturmiljövärdena och den landskapsmässiga ekologiska förbindelsen är emellertid mycket utmanande. Förbindelserna till depån kan genomföras som planförbindelser. Den preliminära kostnadsberäkningen uppgår till 340 miljoner €.

En bergsdepå är inte möjlig på basis av den gällande generalplanen men den kan behandlas i det pågående arbetet med generalplanen för Esbo 2060. Depån förutsätter dessutom detaljplanering.

Fortsatta åtgärder

Esbo stad har tillsammans med Kyrksläatts kommun i MBT-avtalet förbundit sig till att avgöra depåfrågan för kustbanan.

Utöver platserna ovan har det i utredningarna inte hittats andra placeringsalternativ längs kustbanans korridor. Beredningen ska således fortsättas utgående från de identifierade eventuella placeringsplatserna för depån och att depån måste placeras på någon av dem även om det finns många utmaningar beträffande alla de föreslagna placeringsalternativen.

I landskapsplanen har anvisats placeringsalternativet i närheten av gränsen mellan Kyrkslätt och Esbo (Mankby, Bobäck) men därtill reder kommunerna ut alternativen för en depå ovan jorden i Getberg och under jorden i Näckskogen. Avgörandemöjligheterna för depån utreds genom planläggning på båda sidorna.